

Speech Sharon Dijksma
Najaars ALV VNG
1 december 2023, Utrecht

(Gesproken woord geldt)

Beste collega's,

Welkom in Utrecht!

Wat goed om jullie weer te zien.

Natuurlijk heb ik in het afgelopen half jaar velen van jullie ontmoet: live, aan de telefoon of via het scherm.

Maar de hele familie weer bij elkaar zien, dat is toch het mooiste.

Tijdens ons congres in Groningen was Den Haag nog in de ban van een aangekondigde crisis.

Gelukkig is onze oproep - om Nederland na de val van het kabinet niet stil te laten vallen - gehoord in Den Haag.

Weinig onderwerpen zijn controversieel verklaard. Er is écht naar gemeenten geluisterd.

Er is zelfs weer een Overhedenoverleg geweest, waar we een paar eerste afspraken over financiën hebben gemaakt.

Dat is mooi, maar we zijn er nog niet.

Want terwijl wij op volle kracht doorwerken, moet Den Haag nu chocola maken van een ingewikkelde verkiezingsuitslag.

Er zal een kabinet moeten komen, dat met concrete problemen aan de slag gaat en dat de zorgen van álle mensen ziet.

Want wat je ook van de uitslag vindt: Nederland moet wel vooruit!

Er ligt op alle fronten werk op te wachten, om iedereen in Nederland te helpen.

En de politieke partijen hebben allemaal hun lijstjes met plannen klaarliggen.

Maar de grootste fout die ze nu kunnen maken, is al die oplossingen op papier zetten achter gesloten deuren.

Want oplossingen moeten goed toepasbaar en uitvoerbaar zijn.

Ze moeten aansluiten bij het keiharde werk, dat wij elke dag in onze gemeenten aan het doen zijn voor onze inwoners.

In ónze gemeenten: van Sluis tot Stadskanaal en van Schagen tot Simpelveld.

De Haagse gordijnen moeten dus open,

Een nieuw kabinet kan alleen effectief en daadkrachtig zijn, als onze lokale kracht heel vroeg én nauw betrokken worden in de formatie.

Dat vraagt wel een flinke dosis extra moed.

Deze formatie heeft een open en luisterende houding nodig.

Ik zeg dus tegen de formerende partijen: kom naar buiten, betrek ons nú al.

Maar daar kunnen wij zelf ook iets aan doen.

Als wij geloven in onze praktische oplossingen, dan moeten wij ook zelf naar voren stappen.

Met evenveel lef - en met trots op wat onze gemeenten elke dag voor elkaar krijgen.

Want jullie bewijzen elke dag dat wij - de gemeenten - het instrument zijn om de grote transitie van deze tijd waar te maken.

Kijk eens wat er op dit moment binnen al onze gemeentegrenzen gebeurt!

Wij zijn nú bezig om in overal dat straatje erbij te bouwen - of die grote, nieuwe woonwijk.

Wij zijn nú bezig om de energietransitie concreet vorm te geven.

Of kijk naar de crisishulpverlening.

Dat is soms echt a hell of a job.

Maar wij zorgen ervoor dat vluchtelingen een plek krijgen om op adem te komen.

En ja, er is een flinke woningnood.

En we ervaren in onze gemeenten soms ook overlast.

Maar wat er kán, dat gebeurt ook!

Kijk naar wat wij elke dag doen om mensen te helpen om financieel het einde van de maand te halen. Wij zorgen ervoor dat ze de energietoeslag krijgen, zodat ze zich iets minder zorgen hoeven te maken. Wij zitten bij de slachtoffers van de toeslagenaffaire aan tafel, om hen te helpen hun leven weer op te pakken.

Wij zijn elke dag bezig om de meest basale - en dus de meest belangrijke - praktische dienstverlening voor onze mensen te leveren én beter te maken.

En wij maken de grote decentralisaties - de jeugdzorg, werk en inkomen, langdurige zorg - waar voor onze mensen.

Het rijk kan dus niet om ons heen.

Daar mogen wij veel trotser op zijn.

Het glas van de gemeenten is half vol!

We hebben ontzettend veel in handen.

En daarmee doen wij nu een stap naar voren.

Een stap die past bij onze rol: want wij zijn die eerste overheid, die dagelijks contact heeft met mensen over hun dagelijkse zorgen.

En ik weet zeker: als wij een stap naar voren doen, dan gaat er iets veranderen.

Als wij onze lokale kracht in de strijd gooien, dan brengen we oplossingen voor heel Nederland dichterbij.

Daarom draaien wij nu de volgorde van het gesprek om: we gaan nú al om tafel met alle fractievoorzitters, met een concreet aanbod voor een nieuw kabinet.

En we zeggen tegen de partijen die straks gaan formeren: haal ons nú aan tafel, zodat we mét jullie échte, uitvoerbare oplossingen voor de problemen van mensen kunnen leveren.

En ik kijk natuurlijk ook naar wethouders en raadsleden, die nu de overstap maken naar de Tweede Kamer: want jullie vertegenwoordigen die lokale kracht in Den Haag.

Jullie weten: wij komen niet met een politieke redenering, maar met een praktisch aanbod: dit is wat er nú kan.

Als het rijk dit aanbod overneemt, dan weet je zeker dat wij als gemeenten gaan rennen - om het samen waar te maken.

Want, eerlijk is eerlijk, anders wordt het gewoon ingewikkeld.

Dan blijven gemeenten zich binnenstebuiten keren in de uitvoering, terwijl er vanuit het rijk boze

brieven komen over de kleine details -

Die constante spagaat in de uitvoering - tussen het rijk en gemeenten - daar moeten we uit!

En de eerste stap is het omdraaien van de dynamiek.

Want wij voelen elke dag aan wat er nodig is om het vertrouwen in de overheid stap voor stap te herstellen.

En het rijk kan daar gratis op meeliften.

Daarom komen we als VNG in januari al met een woontop - samen met Aedes - én een bestaanszekerheidtop.

Daaruit moeten concrete voorstellen komen, die de basis zijn voor een nieuw te vormen regeerakkoord.

Het is ons concrete en ambitieuze aanbod voor een bestuursakkoord, namens alle gemeenten van Nederland.

An offer they can't refuse - al werp ik de vergelijking met Don Corleone natuurlijk vérré van mij! :)

Beste collega's,

voor zo'n onweerstaanbaar aanbod hebben we natuurlijk zelf ook iets nodig.

Aankomende maart en april spreken we weer met het rijk.

En onze inzet daar is kraakhelder:

- 1) De opschalingskorting moet van tafel.
- 2) De systematiek voor onze financiering moet stabiel en eerlijk zijn - en rekening houden met de oplopende zorgkosten.
- 3) En de taken die we krijgen, moeten in balans zijn met de middelen die we hebben.

In die gesprekken trekken we als verschillende overheden samen op. Maar dat doen we óók als gemeenten onderling.

Wij blijven elke dag werken aan onze lokale kracht:

als effectieve bestuurslaag,

als daadkrachtige en efficiënte uitvoerder,

en als goede luisteraars.

Voor die eenheid en die lokale kracht sta ik elke dag, als jullie voorzitter. Vóór jullie en mét jullie.

We zetten samen die stap naar voren.

We doen samen dat aanbod.

En we maken het samen waar.

Niet voor onszelf, maar voor ál onze inwoners.

Voor heel Nederland.

Dank jullie wel.